

SISÄLLYS

Lukijalle	5
1 Vakuutusyhtiöksiä koskeva lainsäädäntö.....	14
1.1 ETA- ja EU-prosessin vaikutus vakuutuslain- säädäntöön ja -markkinoihin	16
1.1.1 Yhtenäisten vakuutusmarkkinoiden luominen....	16
1.1.2 Sopimus Euroopan talousalueesta	18
1.1.3 Vaikutukset Suomen vakuutusmarkkinoille.....	19
1.1.4 Sisämarkkinoiden toimivuus.....	21
1.2 Vakuutusyhtiölaki (521/2008)	29
1.2.1 Lain soveltaminen.....	29
1.2.2 Vakuutusyhtiön toiminnan keskeiset periaatteet (1 luku).....	32
1.2.3 Vakuutusyhtiön perustaminen (2 luku).....	35
1.2.4 Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen ulkomailla (3 luku).....	37
1.2.5 Vakuutusyhtiön osakkuus, osakkeet ja takuuosuudet (4 luku)	38
1.2.6 Yhtiökokous (5 luku).....	41
1.2.7 Vakuutusyhtiön johto (6 luku)	43
1.2.8 Vakuutusyhtiön tilintarkastus ja tilinpäätös.....	45
1.2.9 Vastuuvelka (9 luku)	47
1.2.10 Sijoitustoimintaa koskevat säännökset (10 luku)	49
1.2.11 Vakavaraisuusvaatimukset (11 luku).....	51
1.2.12 Henkivakuutusta koskevat erityissäännökset.....	53
1.2.13 Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö (16 luku)	56
1.2.14 Yhtiöjärjestelyt: sulautuminen, jakautuminen, vakuutuskannan luovuttaminen ja yhtiömuodon muuttaminen	57
1.2.15 Vakuutusyhtiön selvitystila, konkurssi ja purkaminen (23 luku)	62
1.2.16 Valvonta (25 ja 26 luvut)	63
1.2.17 Salassapitovelvollisuus.....	68
1.2.18 Muita säännöksiä	71
1.3 Laki työeläkevakuutusyhtiöistä	73
1.3.1 Lain soveltamisala ja tavoite	73

1.3.2	Erillisyysperiaate ja Suomen EU-liittymissopimus (3 §).....	74
1.3.3	Työeläkevakuutusyhtiön omistuksen rajoitukset.....	76
1.3.4	Toimilupa	77
1.3.5	Osakkuus, omistaja- ja fuusiokontrolli	77
1.3.6	Yhtiön hallinto ja johto	78
1.3.7	Työeläkevakuutusyhtiön varat (21 §)	81
1.3.8	Vakavaraisuusvaatimukset	82
1.3.9	Sijoitustoiminnan järjestäminen (26–28 §)	84
1.3.10	Työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttaminen (29 a § – 29 h §)	85
1.4	Vakuutusyhdistyslaki	87
1.4.1	Rajoitettu toimialue ja valvonta.....	87
1.4.2	Pienet ja suuret vakuutusyhdistykset	88
1.4.3	Perustaminen ja hallinto	88
1.4.4	Vakuutuksenottajien lisämaksuvelvollisuus ja yhdistysten keskinäinen vastuu.....	89
1.4.5	Kalastusvakuutusyhdistykset.....	90
1.5	Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä.....	90
1.5.1	ETA-valtioiden vakuutusyhtiöitä koskevat säännökset (lain I–II osa).....	91
1.5.2	Kolmansien maiden vakuutusyhtiöitä koskevat säännökset (lain osa III).....	95
1.6	Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta.....	97
2	Asiamiehet ja vakuutusmeklarit – vakuutusedustusta koskeva laki	100
2.1	Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta Suomessa ja sääntely ETA-alueella	102
2.2	Vakuutusedustuslain soveltamisala (VedL 1–2 §)	103
2.3	Rekisteröinti	104
2.3.1	Asiamiehen rekisteröinnin edellytykset (VedL 6–7 §)	105
2.3.2	Meklariksi rekisteröinnin edellytykset (VedL 6–7 §)	106
2.4	Vakuutusedustuksen harjoittaminen	107
2.4.1	Ulkomaisen ETA-vakuutusedustajan toiminta Suomessa	112
2.5	Sopimusvastuu ja vahingonkorvausvastuu	113
2.6	Valvonta	114

3	Vakuutusopimuslaki osana sopimusoikeutta	116
3.1	Vakuutusopimuslain tarve ja tavoitteet.....	117
3.2	Lain suhde EU-valtioiden lainsäädäntöön.....	118
3.3	Vakuutusopimuslain suhde sopimusoikeuteen ja muuhun vakuutuslainsäädäntöön.....	120
3.4	Vakuutuskäytäntö ja hyvä vakuutustapa	121
4	Vakuutusopimuslain keskeinen sisältö	128
4.1	Lain rakenne ja eräitä määritelmiä.....	130
4.2	Soveltamisala.....	131
4.3	Pakottavuus ja tahdonvaltaisuus	132
4.4	Vakuutuksenantajan tiedonantovelvollisuus	136
4.4.1	Mitä tietoja on annettava ennen sopimuksen tekemistä ja miten?	138
4.4.2	Vastuu puutteellisista tai virheellisistä tiedoista	142
4.4.3	Vakuutuslautakunnan ja kuluttajariitalauta- kunnan ratkaisuja tiedonantovelvollisuudesta	147
4.5	Vakuutuksenottajan ja vakuutetun tiedonantovelvollisuus	157
4.6	Seuraukset vakuutuksenottajan ja vakuutetun tiedonantovelvollisuuden laiminlyömisestä.....	159
4.6.1	Vilppi	159
4.6.2	Tahallisuus tai vähäistä suurempi huolimattomuus	161
4.7	Vakuutuksenantajan vastuun alkaminen ja vakuutuksen voimassaolo.....	168
4.7.1	Vakuutuksen myöntäminen.....	168
4.7.2	Vakuutusopimuksen syntyminen ja vastuun alkaminen.....	171
4.7.3	Vastuun voimassaolo	177
4.8	Vakuutusmaksu	178
4.8.1	Maksuaika ja -paikka.....	178
4.8.2	Maksun viivästymisen seuraukset	178
4.8.3	Vakuutusmaksun ulosottokelpoisuus jatkuissa vahinkovakuutuksissa.....	182
4.8.4	Vakuutusmaksu vakuutuksen päättyttyä.....	183
4.9	Tietojen antaminen sopimuksen voimassaoloaikana.....	185
4.9.1	Vakuutuskirja ja vakuutusehdot.....	185
4.9.2	Vakuutuksen voimassaoloaikana annettavat tiedot.....	186
4.9.3	Vakuutuksenottajan tiedonantovelvollisuus vaaran lisääntymisestä.....	187

4.10	Muita vakuutusyhtiön ja vakuutetun velvollisuuksia ja vastuun rajoitukset	189
4.10.1	Vakuutustapahtuman aiheuttaminen	189
4.10.2	Velvollisuus noudattaa suojeleohjeita sekä torjua ja rajoittaa vahinkoja	195
4.10.3	Samastaminen.....	204
4.11	Vakuutuskorvaus	208
4.11.1	Korvauksenhakijan velvollisuudet.....	208
4.11.2	Vakuutuksenantajan velvollisuudet	212
4.11.3	Muutoksenhaku.....	214
4.11.4	Vahinkovakuutuksen erityiskysymyksiä	215
4.11.5	Monivakuutus	217
4.12	Vakuutuksenantajan takautumisoikeus	219
4.12.1	Sivullista kohtaan	219
4.12.2	Vakuutuksenottajaa, vakuutettua tai vakuutettuun samastettua kohtaan (vahinkovakuutus)	221
4.13	Vakuutus sopimuksen muuttaminen	221
4.13.1	Yleiset periaatteet	221
4.13.2	Vahinkovakuutus.....	223
4.13.3	Henkilövakuutus	226
4.14	Vakuutus sopimuksen päättymisen	231
4.14.1	Kuinka vakuutus sopimus päättyy?	231
4.14.2	Vakuutuksenottajan irtisanomisoikeus	231
4.14.3	Vakuutuksenantajan irtisanomisoikeus vahinkovakuutuksessa	232
4.14.4	Vakuutuksenantajan irtisanomisoikeus henkilövakuutuksessa.....	233
4.15	Kolmannen henkilön oikeus vahinkovakuutuksessa.....	236
4.15.1	Henkilöt, joiden hyväksi omaisuutta koskeva vakuutus on voimassa.....	236
4.15.2	Omistajan vaihtuminen.....	236
4.15.3	Vakuutusturvan jatkuminen kolmansien hyväksi	237
4.15.4	Vakuutetun asema vakuutustapahtuman satuttua	237
4.15.5	Vahinkoa kärsineen oikeus vastuuvakuutuksessa.....	238
4.16	Ryhmävakuutus ja ryhmätuvakuutus	240
4.16.1	Määritelmät ja vakuutuskäytäntö.....	240
4.16.2	Tahdonvaltaisuus ja pakottavuus sekä lain soveltaminen ryhmävakuutukseen	241
4.16.3	Vakuutuksenantajan tiedonantovelvollisuus ryhmävakuutuksessa.....	242

4.16.4	Oikeus jatkovakuutukseen (ryhmähenkivakuutus).....	245
4.16.5	Ryhmävakuutuksen vakuutetun ilmoitukset.....	246
4.16.6	Ryhmäetuvakuutusta koskeva sääntely	246
4.17	Voimaantulosäännökset	247
4.18	Laki oikeusturvavakuutuksen sopimusehdoista – vakuutusopimuslakia täydentävä erityislaki.....	248
5	Vakuutuskuluttajan suoja	250
5.1	Kuluttajansuojalainsäädäntö	252
5.1.1	Markkinoinnin sääntely	252
5.1.2	Hintamerkintäasetus.....	259
5.1.3	Sopimusehtojen sääntely	262
5.1.4	Muuta vakuutuskuluttajaa koskevaa kuluttajansuojalaissa	263
5.2	Vakuutusyhtiölain markkinointia koskevat säännökset	263
5.3	Etämyyntiä koskevat periaatteet.....	266
5.4	Sopimuksen tulkinta	270
5.4.1	Kuluttajaa koskeva sopimus.....	270
5.4.2	Muu sopimus	271
5.5	Sopimuksen sovittelu	272
5.5.1	Kuluttajaa koskeva sopimus.....	272
5.5.2	Muu sopimus	274
5.5.3	Yhteen vetoa sopimuksen tulkinnasta ja sovittelusta	276
5.5.4	Yllättävät ja ankarat ehdot	276
5.6	Vakuutusyhtiöiden korvaustoimintaa koskevat ohjeet.....	278
5.6.1	Korvaustoiminnan periaatteet.....	278
5.6.2	Korvauspäätösten perustelemista koskevat ohjeet	280
5.7	Kuluttajaviranomaiset.....	285
5.8	Finanssialan sopimus pohjainen asiakasorganisaatio (FINE)	291
5.9	Elinkeinonharjoittajien välinen toiminta	296
5.9.1	Sopimaton menettely elinkeinotoiminnassa	297
5.9.2	Laki elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä.....	300
5.10	Kuluttajansuojalain, vakuutusopimuslain ym. pääsisältöä ja oikeusturvakeinot.....	300

6	Muita vakuustointiaan kiinteästi liittyviä säädöksiä.....	304
6.1	Kilpailulainsäädäntö	305
6.1.1	EU:n kilpailusäännöt.....	305
6.1.2	Suomen kilpailunrajoituslainsäädäntö	309
6.2	Tietosuojalainsäädäntö	313
6.2.1	Henkilötietojen käsittelyä koskevat yleiset periaatteet.....	314
6.2.2	Henkilötietojen käsittelyn yleiset edellytykset.....	315
6.2.3	Arkaluonteisten tietojen ja henkilötunnuksen käsittely.....	316
6.2.4	Henkilötietojen käsittely suora- markkinoinnissa.....	317
6.2.5	Asiakkaiden informointi henkilötietojen käsittelystä	318
6.2.6	Asiakkaiden oikeus tarkastaa heitä itseään koskevat tiedot.....	319
6.2.7	Vakuutusyhtiöiden ilmoitusvelvollisuus tietosuojavaltuutetulle	320
6.2.8	Vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden henkilö- tietojen käsittelyä koskevat käytäntösäännöt.....	320
6.2.9	Tietosuojaviranomaiset	320
6.2.10	Vakuutusyhtiöiden yhteiset tietojenvaihtojärjestelmät.....	322
6.3	Korkolaki.....	325
6.4	Kansainväliset sopimukset	329
6.4.1	Vakuutus sopimukseen sovellettava laki.....	330
6.4.2	Sopimussuhteen ulkopuolinen lainvalinta: Rooma II.....	335
6.4.3	Oikeuspaikan määräytyminen ja tuomioiden tunnustaminen	336
	Liitteet	340
	Hakemisto	395